

vise og udtale en Grundsætning, hvorfra og hvorefter man nogenlunde rigtigt styrer mellem disse to Overligheder. En saadan Grundsætning kan jeg rigtignok ikke søge i de Bestemmelser, som allerede fra flere Sider ere blevne gjorte gjeldende til Gunst for det foreliggende Forslag, nemlig i Forestillingen om, at naar Tølen var om meget store kostbare Anlæg og Foretagender, som ellers ikke let vilde blive foretagne eller udførte her i Landet, saa skulde deri ligge Motivet til at sætte sig ud over Toldbrogivningen, for at faae Saadant udført, og saaledes idetmindste en Tidlang at suspendere dens Bestemmelser. Jeg kan ikke finde den søgte Grundsætning deri, idetmindste ikke deri alene. Thi naar man har sagt: hvis man ikke gjør det, saa vil Resultatet blive, at vi ellers aldrig faae deslige Indretninger, — saa er det dog kun en Sandsynlighedsberegning, og den anden Beregning synes at have Mere for sig, at Følgen deraf saa vil blive, at vi faae den noget senere. Naar man fremdeles har sagt: saa vil Følgen deraf blive, at vi aldeles ingen Told faae ind for de omhandlede Artikler, der i saa Fald jo slet ikke ville vorde anskaffede eller indførte, — saa afhænger det af den foregaaende Paastand; det er atter kun en Formodning, der er ingen Grund til ubetinget at forudsætte Sligt, medmindre man virkelig kan godtgjøre, at de omtalte Foretagender ellers umuligen kunne komme istand. Naar man endvidere har sagt, at Toldfriheden altid kræves af Entrepeneuren for deslige Anlæg, saa har allerede den høitærede Finanzminister gjort opmærksom paa, at hvad Entrepeneurerne kræve, det er egentlig ikke Toldfrihed fra Statens Side, men ifkun, at vedkommende Commune eller hvem de forøvrigt indlade sig med, skal holde dem frie i Henseende til Tolden, det er, at den skal paatage sig at bære Byrden. Men derimod forekommer det mig rigtignok, at, naar man tager den hidtil omtalte Bestemmelse sammen med en anden, som jeg vil tillade mig at tilføje, saa indeholder den virkelig en Betingelse til Undtagelse, og afgiver en rigtig Grundsætning for samme. Naar nemlig Tølen er om særdeles store og kostbare Foretagender og Anlæg af en Art, hvoraf der hidtil

aldeles intet eksisterer inden Landets Grændser, — idetmindste ikke af noget Omfang eller Betydning, — og naar saa Tølen er om den Første, det være sig en Privatmand, eller som i vort Tilfælde her, og navnlig om en Commune, som netop skrider til at udføre et saadant Anlæg, saa kan jeg finde Undtagelsen berettiget. Saa kan jeg nemlig forstaae Noget, med Hensyn til hvilket jeg ellers ikke har kunnet naae nogen Klarhed, hvorledes man kan sige, at det er for Almeenvællets Skyld, at man tilstaaer Undtagelser. Det er mig nemlig ikke klart, at man tilstaaer en sliq Begunstigelse for Almeenvællets Skyld, saalange Tølen kun er om, derved at skaffe, om end maaskee et stort Antal Borgere, f. Ex. i Odense eller i Kjøbenhavn og saa fremdeles, visse Fordele; thi hvor vigtigt det end kan være for et saadant stort Antal, saa er dette store Antal dog ikke det hele Antal, og det gjøres altsaa ikke for Almeenvællets Skyld. Men fastholder man den Grundsætning, jeg tillod mig at opstille, troer jeg, at man kan sige, at det er af Bigtighed for Almeenvællet, at paa enkelte Punkter af Landet visse bestemte, gavnlige Anlæg allerførst blive udførte, ikke for det Gavnss Skyld, de stifte i denne eller hiin Commune i Særdeleshed; men fordi, naar de først ere haandgribeligt og øiensynligt tilstede paa et Sted inden Landets Grændser, det da bliver til Virkelighed med, at Landet og Folket i det Hele lægger Mærke til dem og indlader sig paa dem. Og først da kan man vente, men ogsaa med Billighed forudsætte, at de saa paa mange andre Steder ville lade sig indføre, uden at man for Øftertiden behøver at tilstaae dem de samme Begunstigelser.

Det er derfor min Overbeviisning, at hvad der skulde være den afgjorende Grund til at stemme for en saadan Undtagelse som den, der her nærmest er forlangt med Hensyn til Odense Commune i Særdeleshed, det skulde være, at den netop nærmest er forlangt for en enkelt Commune i Særdeleshed, som har gjort enersgisse Skridt, saa at man kan sjonne, at det er dens Alvor, og det snarest muligt, virkeligt at faae et saadant Anlæg tilveiebragt her i Landet. Og nu veed jeg nok, at herimod vil man gjøre den Indvending, at en Uligged ders